Товарищество с ограниченной ответственностью "Daryn Ustaz" педагогтердің кәсіби біліктілігін арттыру орталығы
БИН: 240140015624
050000, г. Алматы, ул. Богенбай Батыра, дом 150
Тел.: +7 702 606 96 97
E-mail: daryn.tutor@gmail.com

Daryn Ustaz

Педагогтердің кәсіби біліктілігін арттыру орталығы «Daryn Ustaz» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
БСН: 240140015624
050000, Алматы қ., Бөгенбай Батыр к., 150 үй
Тел.: +7 702 606 96 97
E-mail: daryn.tutor@gmail.com

«Білім беру ұйымдарында зорлық-зомбылықтың алдын алудың және қауіпсіз білім беру ортасын құрудың заманауи тәсілдері»

педагогтардың біліктілігін арттыру курсының

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Сағат саны: 80 ак.сағ.

Алматы 2026

1. Жалпы ережелер

Білім беру ұйымдарында **«Зорлық-зомбылықтың алдын алудың және қауіпсіз білім беру ортасын құрудың заманауи тәсілдері»** біліктілікті арттырудың білім беру бағдарламасы Қазақстан Республикасының білім беру жүйесін дамытудың заманауи бағыттарына сәйкес әзірленген және педагог қызметкерлердің зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алу, балалардың құқықтарын қорғау, қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыру және тиімді профилактикалық қызметті ұйымдастыру саласындағы кәсіби құзыреттерін жетілдіруге бағытталған.

Бағдарлама педагогтердің зорлық-зомбылық белгілерін ерте анықтау, заманауи профилактикалық технологияларды қолдану, балаларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру, ата-аналармен (заңды өкілдермен) және сүйемелдеу мамандарымен өзара іс-қимыл жасау, сондай-ақ білім алушылардың қауіпсіздігін, психологиялық әл-ауқатын және табысты дамуын қамтамасыз ететін жағдайлар жасау бойынша кәсіби білімдері мен практикалық дағдыларын дамытуға бағытталған.

Бағдарламаның мазмұны зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи ғылыми тәсілдерін, баланың құқықтары мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету, психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру, өзара құрметке негізделген қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыру және білім беру ұйымдарында қолайлы әлеуметтік-психологиялық ахуал қалыптастыру мәселелерін ескере отырып құрылған.

Педагогтердің тәуекел факторларын ерте анықтаудың заманауи әдістерін, профилактикалық жұмысты ұйымдастыруды, білім беру процесіне қатысушылардың тиімді өзара іс-қимылын, профилактикалық іс-шараларды әзірлеуді және зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алуға ықпал ететін қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыруды практикалық тұрғыдан меңгеруіне ерекше назар аударылады.

Бағдарлама теориялық даярлық пен кәсіби жағдаяттарды талдауға, педагогикалық кейстерді модельдеуге, профилактикалық бағдарламаларды әзірлеуге және білім беру ұйымдарында зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін жобалауға негізделген практикалық-бағдарланған оқытуды ұштастыруды көздейді.

Біліктілікті арттыру бағдарламасының өзектілігі педагог қызметкерлердің балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың алдын алу, олардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету, құқықтарын қорғау және әрбір білім алушының жеке тұлғасының толыққанды дамуына ықпал ететін қолайлы білім беру ортасын құру саласындағы кәсіби құзыреттерін жетілдіру қажеттілігіне байланысты.

Қазіргі жағдайда балалардың физикалық, психологиялық және эмоционалдық қауіпсіздігін қамтамасыз ету қажеттілігіне байланысты зорлық-зомбылықтың алдын алу мәселелері ерекше маңызға ие болуда. Білім беру ұйымдары педагог қызметкерлер қолайсыздық белгілерін уақтылы анықтауға, зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алуға және

білім алушыларға тиімді психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыруға тиіс аса маңызды кеңістік болып табылады.

Қазіргі білім беру практикасы педагогтердің тәуекел факторларын ерте анықтау, қатыгез қарым-қатынастың алдын алу, қауіпсіз білім беру ортасын ұйымдастыру, өзара құрметке негізделген қарым-қатынас мәдениетін дамыту және білім алушылардың қауіпсіз мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру мәселелері бойынша кәсіби даярлығына жоғары талаптар қояды.

Зорлық-зомбылықтың алдын алуға педагогтердің, ата-аналардың (заңды өкілдердің), психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарының және профилактика субъектілерінің өзара іс-қимылын, заманауи педагогикалық технологияларды, цифрлық ресурстарды және тәрбие жұмысының тиімді әдістерін пайдалануды көздейтін кешенді тәсілді енгізу ерекше өзектілікке ие.

Бағдарлама педагогтердің зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының белгілерін анықтау, білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру, профилактикалық іс-шараларды әзірлеу, қауіпсіз білім беру ортасын құру және білім беру ұйымдарында өзара құрметке, жауапкершілікке және зорлық-зомбылықсыз өзара іс-қимылға негізделген мәдениетті қалыптастыру бойынша практикалық құзыреттерін дамытуға бағытталған.

Бағдарламаның өзектілігі сондай-ақ тәрбие жұмысының тиімділігін арттыру, балалардың құқықтарын қорғау жүйесін жетілдіру, қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыру және зорлық-зомбылықтың алдын алуға, білім алушылардың психологиялық әл-ауқатын сақтауға және олардың табысты оқуы, дамуы мен әлеуметтенуін қамтамасыз етуге бағытталған заманауи профилактикалық практикаларды енгізу қажеттілігімен айқындалады.

Жалпы мемлекеттік басымдықтармен және әлемдік трендтермен байланысы

Бағдарламаның жалпы мемлекеттік басымдықтармен байланысы

Біліктілікті арттыру бағдарламасы балалардың қауіпсіздігі мен әл-ауқатын қамтамасыз етуге, олардың құқықтарын қорғауға, зорлық-зомбылықтың алдын алуға, тәрбие жұмысын жетілдіруге және білім беру ұйымдарында қауіпсіз білім беру ортасын құруға бағытталған Қазақстан Республикасының мемлекеттік саясатының заманауи басымдықтарына сәйкес әзірленген.

Бағдарламаның мазмұны педагог қызметкерлердің зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алу, тәуекел факторларын ерте анықтау, білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру, өзара құрметке негізделген қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыру және қауіпсіз білім беру ортасын дамыту мәселелеріндегі кәсіби құзыреттілігін арттыруға бағытталған.

Бағдарлама баланың құқықтарын қорғау жүйесін дамыту, білім алушыларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді нығайту, профилактикалық қызметті жетілдіру, тәрбие жұмысының тиімділігін арттыру және балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың алдын алу

мәселелерінде ведомствоаралық өзара іс-қимылды дамыту жөніндегі мемлекеттік басымдықтарды іске асыруға ықпал етеді.

Педагогтердің зорлық-зомбылық белгілерін ерте анықтау, уақтылы педагогикалық қолдауды ұйымдастыру, ата-аналармен (заңды өкілдермен), сүйемелдеу мамандарымен және профилактика субъектілерімен өзара іс-қимыл жасау, сондай-ақ әрбір баланың өмірін, денсаулығын және қадір-қасиетін қорғауды қамтамасыз ететін қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыру бойынша практикалық құзыреттерін дамытуға ерекше назар аударылады.

Бағдарламаның әлемдік трендтермен байланысы

Бағдарламаның мазмұны балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге, зорлық-зомбылықтың барлық нысандарының алдын алуға, баланың құқықтарын қорғауға және қолайлы білім беру ортасын құруға бағдарланған білім беруді дамытудың заманауи халықаралық үрдістеріне сәйкес келеді.

Бағдарламаны әзірлеу кезінде тәуекел факторларын ерте анықтау, зорлық-зомбылықсыз қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыру, білім алушылардың әлеуметтік-эмоционалдық құзыреттерін дамыту, кешенді психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру және балалардың психологиялық әл-ауқатын нығайту қағидаттарына негізделген заманауи әлемдік тәсілдер ескерілді.

Заманауи профилактикалық технологияларды енгізуге, кәсіпаралық өзара іс-қимылды дамытуға, білім беру ұйымы мен отбасы арасындағы әріптестікке, профилактикалық қызмет үшін цифрлық технологияларды пайдалануға, сондай-ақ зорлық-зомбылықтың алдын алуға, сенімді қарым-қатынастарды нығайтуға және қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыруға бағытталған практикаларды қолдануға ерекше назар аударылады.

Бағдарлама зорлық-зомбылықтың кешенді профилактикасын ұйымдастырудың заманауи халықаралық тәсілдерін көрсетеді және педагогтердің қолайсыздық белгілерін уақтылы анықтау, тиімді профилактикалық жұмысты ұйымдастыру, балалардың құқықтарын қорғау және әрбір білім алушының физикалық, психологиялық және әлеуметтік әл-ауқатын қамтамасыз ететін қауіпсіз білім беру ортасын құру үшін қажетті практикалық құзыреттерін қалыптастыруға бағытталған.

2.Глосарий

Зорлық-зомбылық — балаға физикалық, психологиялық, сексуалдық немесе өзге де зиян келтіретін, оның құқықтарын, бостандықтары мен заңды мүдделерін бұзатын қасақана әрекет немесе әрекетсіздік.

Зорлық-зомбылықтың профилактикасы — зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алуға, балалардың құқықтарын қорғауға және қауіпсіз білім беру ортасын құруға бағытталған педагогикалық, психологиялық, әлеуметтік және ұйымдастырушылық іс-шаралар жүйесі.

Қауіпсіз білім беру ортасы — білім беру процесіне қатысушылардың физикалық, психологиялық, әлеуметтік және ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ететін жағдайлар жиынтығы.

Баланың құқықтарын қорғау — баланың құқықтарын, бостандықтары мен заңды мүдделерін қамтамасыз етуге және қорғауға бағытталған мемлекеттік органдардың, білім беру ұйымдарының және өзге де субъектілердің қызметі.

Физикалық зорлық-зомбылық — балаға қатысты оның денсаулығы мен дамуына зиян келтіруге әкеп соғатын немесе әкеп соғуы мүмкін физикалық күшті қасақана қолдану.

Психологиялық (эмоциялық) зорлық-зомбылық — баланы қорлау, қорқыту, тілдеу, үрейлендіру, оқшаулау немесе эмоциялық зиян келтіретін өзге де әрекеттер арқылы оған жүйелі түрде ықпал ету.

Сексуалдық сипаттағы зорлық-зомбылық — балаға қатысты сексуалдық сипаттағы әрекеттер немесе заңнамаға және оның мүдделеріне қайшы түрде баланы сексуалдық сипаттағы әрекеттерге тарту.

Баланың қажеттіліктерін елемеу — баланың өмірі, денсаулығы, дамуы және білім алуы үшін қажетті негізгі қажеттіліктерін қамтамасыз ету жөніндегі міндеттерді жүйелі түрде орындамау.

Тәуекел факторлары — балаға қатысты зорлық-зомбылықтың немесе өзге де жағымсыз құбылыстардың туындау ықтималдығын арттыратын мән-жайлар мен жағдайлардың жиынтығы.

Педагогикалық қолдау — білім алушылардың табысты оқуы, дамуы, әлеуметтенуі және әл-ауқатын қамтамасыз ету үшін жағдайлар жасауға бағытталған педагогтің кәсіби қызметі.

Психологиялық-педагогикалық қолдау — оқуда, дамуда, мінез-құлықта немесе әлеуметтік бейімделуде қиындықтарға тап болған білім алушыларға психологиялық және педагогикалық көмек көрсету жөніндегі іс-шаралар кешені.

Психологиялық әл-ауқат — тұлғаның үйлесімді дамуын және табысты өмір сүруін қамтамасыз ететін эмоциялық, психикалық және әлеуметтік әл-ауқатының жай-күйі.

Әлеуметтік-эмоциялық құзыреттер — өз эмоцияларын түсінуді, оларды басқаруды, эмпатияны дамытуды, тиімді өзара іс-қимылды және жауапты шешім қабылдауды қамтамасыз ететін білімдер, іскерліктер мен дағдылардың жиынтығы.

Агрессивті мінез-құлық — басқа адамдарға физикалық, психологиялық немесе әлеуметтік зиян келтіруге бағытталған әрекеттер.

Кәсіпаралық өзара іс-қимыл — баланың құқықтары мен әл-ауқатын қорғау бойынша педагогтердің, педагог-психологтердің, әлеуметтік педагогтердің, білім беру ұйымы әкімшілігінің және өзге де мамандардың келісілген қызметі.

Профилактика субъектілері — зорлық-зомбылықтың алдын алу және балалардың құқықтарын қорғау жөніндегі қызметті жүзеге асыратын мемлекеттік органдар, білім беру ұйымдары, педагог қызметкерлер, ата-аналар (заңды өкілдер), мамандар және өзге де адамдар.

Профилактикалық қызмет мониторингі — зорлық-зомбылықтың алдын алуға және қауіпсіз білім беру ортасын құруға бағытталған іс-шаралардың тиімділігін жүйелі түрде бақылау, талдау және бағалау.

Профилактикалық бағдарлама — зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алуға, балалардың құқықтарын қорғауға және қауіпсіз білім беру ортасын нығайтуға бағытталған өзара байланысты іс-шаралар кешені.

Қолдаушы білім беру ортасы — әрбір білім алушыға құрметпен қарауды, эмоциялық қолдауды, қауіпсіздікті және оның дамуы үшін қолайлы жағдайларды қамтамасыз ететін білім беру ортасы.

Кәсіби рефлексия — педагогтің өзінің кәсіби қызметін талдау, профилактикалық жұмыста қолданылатын әдістердің тиімділігін бағалау және одан әрі кәсіби даму бағыттарын айқындау процесі.

3. Бағдарламаның тақырыбы

Бағдарламаның жаңашылдығы педагогтердің зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алу, қауіпсіз білім беру ортасын құру және білім беру ұйымдарында профилактикалық жұмыстың кешенді жүйесін ұйымдастыру бойынша заманауи кәсіби құзыреттерін қалыптастыруға бағытталған практикалық бағдарымен ерекшеленеді.

Зорлық-зомбылықтың алдын алуды негізінен тәрбие қызметінің жеке бағыты ретінде қарастыратын дәстүрлі бағдарламалардан айырмашылығы, бұл Бағдарлама тәуекел факторларын ерте анықтауға, зорлық-зомбылықтың алдын алуға, баланың құқықтарын қорғауға және оның физикалық, психологиялық және әлеуметтік әл-ауқатын қамтамасыз етуге бағытталған заманауи педагогикалық, психологиялық және ұйымдастырушылық технологияларды біріктіретін кешенді тәсілді ұсынады.

Бағдарламаның ерекшеліктері:

зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи стратегияларын білім беру ұйымының тәрбие және психологиялық-педагогикалық жұмысы жүйесіне интеграциялау;

зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандары мен тәуекел факторларын ерте анықтаудың практикалық дағдыларын дамыту;

зорлық-зомбылықтың алдын алуға және қауіпсіз білім беру ортасын құруға бағытталған заманауи педагогикалық, психологиялық және профилактикалық технологияларды қолдану;

тәуекел жағдайында жүрген балаларға уақтылы психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру бойынша құзыреттерді қалыптастыру;

педагогтердің, ата-аналардың (заңды өкілдердің), психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарының және профилактика субъектілерінің кәсіпаралық өзара іс-қимыл дағдыларын дамыту;

профилактикалық қызметті ұйымдастыру кезінде заманауи цифрлық технологиялар мен ақпараттық ресурстарды пайдалану;

кәсіби кейстерді талдау, педагогикалық жағдаяттарды модельдеу, профилактикалық бағдарламаларды, педагогтердің іс-әрекет алгоритмдерін және профилактикалық іс-шараларды әзірлеу арқылы оқытудың практикалық бағытын күшейту;

педагогтердің кәсіби рефлексиясын және зорлық-зомбылық белгілерін анықтауға байланысты жағдайларда уақтылы әрі негізделген шешімдер қабылдауға дайындығын дамыту.

Бағдарламаның жаңашылдығы зорлық-зомбылықтың орын алған жағдайларына ден қоюдан тәуекел факторларын анықтауға, қауіпсіз және өзара құрметке негізделген өзара іс-қимыл мәдениетін қалыптастыруға, білім алушылардың әлеуметтік-эмоциялық құзыреттерін дамытуға, отбасы мен білім беру ұйымы арасындағы әріптестікті нығайтуға және әрбір баланың құқықтары мен әл-ауқатын қорғауды қамтамасыз ететін жағдайлар жасауға негізделген ерте профилактиканың кешенді жүйесін құруға көшуімен де айқындалады.

Бағдарлама заманауи ғылыми-әдістемелік тәсілдерді, профилактикалық қызметтің практикалық құралдарын және инновациялық педагогикалық технологияларды біріктіре отырып, педагогтерді зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін тиімді ұйымдастыруға, қауіпсіз білім беру ортасын құруға және білім беру ұйымдарында балаларды кешенді қорғауды іске асыруға дайындауды қамтамасыз етеді.

Білім беру жүйесінде аналогтарының болуы/болмауын талдау

Қазақстан Республикасының педагог кадрларының біліктілігін арттыру жүйесінде білім алушыларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу, психикалық денсаулықты сақтау, психологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, зорлық-зомбылықтың, буллингтің және деструктивті мінез-құлықтың өзге де нысандарының алдын алу мәселелеріне арналған білім беру бағдарламалары іске асырылады. Сонымен қатар қолданыстағы бағдарламалардың мазмұнын талдау олардың көпшілігі зорлық-зомбылықтың алдын алу мәселелерін негізінен тәрбие жұмысының жеке бағыты ретінде қарастыратынын немесе балалардың құқықтарын қорғаудың жекелеген аспектілерін профилактикалық қызметті ұйымдастыруға кешенді тәсілсіз қамтитынын көрсетеді.

Қолданыстағы бағдарламалардың көпшілігі нормативтік-құқықтық негіздерді, тәрбие жұмысының жекелеген әдістерін немесе психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мәселелерін зерделеуге бағытталған. Бұл ретте зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының белгілерін ерте анықтауға, кәсіпаралық өзара іс-қимылды ұйымдастыруға, педагогтердің іс-әрекет алгоритмдеріне, қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыруға, өзара құрметке негізделген қарым-қатынас мәдениетін дамытуға және заманауи профилактикалық технологияларды қолдануға жеткіліксіз көңіл бөлінеді.

Ұсынылып отырған Бағдарлама зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи педагогикалық, психологиялық және ұйымдастырушылық стратегияларын біріктіретін кешенді практикалық-бағдарланған тәсілімен ерекшеленеді. Бағдарламаның негізінде педагогтердің зорлық-зомбылықтың

әртүрлі нысандарының алдын алуға, тәуекел факторларын уақтылы анықтауға, білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыруға және қауіпсіз білім беру ортасын құруға кәсіби даярлығын қалыптастыру жатыр.

Бағдарламаның ерекшелігі баланың құқықтарын қорғауға, қауіпсіз мінез-құлық мәдениетін дамытуға, профилактикалық қызметті ұйымдастыруға, педагогтердің, ата-аналардың (заңды өкілдердің), психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарының және профилактика субъектілерінің өзара іс-қимылына заманауи тәсілдерді интеграциялау болып табылады. Педагогтің іс-әрекет алгоритмдерін практикалық тұрғыдан меңгеруге, профилактикалық бағдарламаларды әзірлеуге, цифрлық технологияларды пайдалануға және профилактикалық жұмыстың тиімділігіне мониторинг жүргізуді ұйымдастыруға елеулі көңіл бөлінеді.

Бағдарламаның практикалық бағыты кәсіби жағдаяттарды талдау, практикалық кейстерді модельдеу, профилактикалық іс-шараларды әзірлеу және білім беру ұйымында зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін жобалау арқылы қамтамасыз етіледі. Мұндай тәсіл педагогтерге зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи ғылыми-әдістемелік негіздерін зерделеп қана қоймай, оларды кәсіби қызметте қолданудың тұрақты практикалық дағдыларын игеруге мүмкіндік береді.

Жүргізілген талдау педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру жүйесінде зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алудың заманауи стратегияларын, қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыруды және білім беру ұйымдарында кәсіпаралық өзара іс-қимылды ұйымдастыруды толық көлемде ашатын кешенді практикалық-бағдарланған бағдарламалардың жоқ екенін көрсетеді. Ұсынылып отырған Бағдарлама осы олқылықтың орнын толтыра отырып, педагогтерді зорлық-зомбылықтың алдын алуға, балалардың құқықтарын қорғауға, олардың психологиялық әл-ауқатын сақтауға және қауіпсіз білім беру ортасын құруға қажетті заманауи білімдермен, практикалық құралдармен және тиімді технологиялармен қамтамасыз етеді.

4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты

Педагогтердің зорлық-зомбылықтың алдын алу, тәуекел факторларын ерте анықтау, білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру және балалардың құқықтарын қорғауды, әл-ауқаты мен қауіпсіз дамуын қамтамасыз ететін қауіпсіз білім беру ортасын құру саласындағы кәсіби құзыреттерін жетілдіру.

Бағдарламаның міндеттері

Бағдарламаны меңгеру барысында мынадай міндеттерді шешу көзделеді:

педагогтерде зорлық-зомбылықтың алдын алудың және қауіпсіз білім беру ортасын құрудың заманауи тәсілдері туралы жүйелі түсінік қалыптастыру;

зорлық-зомбылықтың алдын алуды және баланың құқықтарын қорғауды нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету саласындағы білімдерді жетілдіру;

зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының белгілері мен тәуекел факторларын ерте анықтау бойынша кәсіби құзыреттерді дамыту;

зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи технологияларын қолдану және білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру бойынша практикалық дағдыларды қалыптастыру;

қауіпсіз, қолайлы және қолдаушы білім беру ортасын құру бойынша құзыреттерді жетілдіру;

педагогтердің, ата-аналардың (заңды өкілдердің), психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарының және профилактика субъектілерінің тиімді өзара іс-қимыл жасау дағдыларын дамыту;

зорлық-зомбылықтың алдын алуға бағытталған профилактикалық бағдарламалар мен іс-шараларды әзірлеу және іске асыру бойынша іскерліктерді қалыптастыру;

профилактикалық қызметтің тиімділігіне мониторинг жүргізу және білім беру ортасының жай-күйін талдау дағдыларын жетілдіру;

кәсіби рефлексияны және педагогтердің өз кәсіби қызметін тұрақты жетілдіруге дайындығын дамыту.

Бағдарламаны меңгерудің күтілетін нәтижелері

Оқуды аяқтағаннан кейін тыңдаушылар:

зорлық-зомбылықтың алдын алудың және қауіпсіз білім беру ортасын ұйымдастырудың заманауи тәсілдерін меңгереді;

профилактикалық қызметті ұйымдастыру және білім алушылардың құқықтарын қорғау кезінде нормативтік-құқықтық негіздерді қолданады;

зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының белгілері мен тәуекел факторларын уақтылы анықтайды;

зорлық-зомбылықтың алдын алудың және білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдаудың заманауи педагогикалық технологияларын пайдаланады;

балалардың физикалық, психологиялық және әлеуметтік әл-ауқатына ықпал ететін қауіпсіз және қолдаушы білім беру ортасын ұйымдастырады;

профилактикалық жұмысты ұйымдастыру кезінде ата-аналармен (заңды өкілдермен), психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарымен және профилактика субъектілерімен тиімді өзара іс-қимыл жасайды;

зорлық-зомбылықтың алдын алуға және қауіпсіз білім беру ортасын нығайтуға бағытталған бағдарламалар мен іс-шараларды әзірлейді және іске асырады;

профилактикалық қызметтің тиімділігіне мониторинг жүргізеді және оның нәтижелерін білім беру практикасын жетілдіру үшін пайдаланады;

өзінің кәсіби қызметін талдайды және одан әрі кәсіби даму бағыттарын айқындайды.

Бағдарламаның практикалық маңызы

Бағдарламаның практикалық маңызы педагогтерді зорлық-зомбылықтың алдын алудың кешенді жүйесін ұйымдастыруға, білім алушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге және баланың құқықтарын құрметтеуге, сенімге негізделген өзара іс-қимылға және уақтылы педагогикалық қолдауға негізделген білім беру ортасын құруға дайындаудан тұрады.

Бағдарламаны меңгеру педагогтерге тәуекел факторларын ерте анықтаудың заманауи әдістерін қолдануға, тиімді профилактикалық технологияларды пайдалануға, білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыруға, ата-аналармен (заңды өкілдермен) және сүйемелдеу мамандарымен сындарлы өзара іс-қимыл орнатуға, сондай-ақ зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алуға бағытталған профилактикалық іс-шараларды әзірлеуге және іске асыруға мүмкіндік береді.

Оқыту нәтижелері тәрбие жұмысын жетілдіруге, педагогтердің кәсіби құзыреттерін дамытуға, зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесінің тиімділігін арттыруға, қауіпсіз және өзара құрметке негізделген өзара іс-қимыл мәдениетін нығайтуға, балалардың құқықтарын қорғауға және әрбір білім алушының әл-ауқатын, табысты оқуын және үйлесімді дамуын қамтамасыз ететін қауіпсіз білім беру ортасын құруға ықпал етеді.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

80 академиялық сағатқа арналған оқытудың оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтың тақырыптары	Теория	Практика	Өзіндік жұмыс	Барлығы
1	1-модуль. Зорлық-зомбылықтың алдын алудың теориялық және нормативтік-құқықтық негіздері				**16**
1.1	Қазақстан Республикасының балалардың құқықтарын қорғау және қауіпсіз білім беру ортасын қамтамасыз ету жөніндегі мемлекеттік саясаты	1	2	1	4

1.2	Балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың алдын алуды нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету	1	1	1	3
1.3	Зорлық-зомбылықты және оның нысандарын заманауи түсіну	1	1	1	3
1.4	Зорлық-зомбылықтың себептері, тәуекел факторлары және салдары	1	1	1	3
1.5	Зорлық-зомбылықтың алдын алуда және баланың құқықтарын қорғаудағы педагогтің рөлі	1	1	1	3
2	2-модуль. Зорлық-зомбылық жағдайларын ерте анықтау және педагогикалық қолдауды ұйымдастыру				16
2.1	Балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының белгілері	2	1	1	4
2.2	Тәуекел факторлары мен қолайсыздық белгілерін анықтау әдістері	1	1	1	3
2.3	Зорлық-зомбылық белгілері анықталған кезде педагогтің іс-әрекет алгоритмдері	1	1	1	3
2.4	Зорлық-зомбылықтан зардап шеккен балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау	1	1	1	3
2.5	Зорлық-зомбылықтың алдын алу құралы ретінде қауіпсіз білім беру ортасын ұйымдастыру	1	1	1	3
3	3-модуль. Зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи технологиялары				16
3.1	Білім беру ұйымдарында зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи технологиялары	2	1	1	4
3.2	Өзара құрметке және қауіпсіз қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыру	1	1	1	3
3.3	Білім алушылардың әлеуметтік-эмоциялық құзыреттерін дамыту	1	1	1	3
3.4	Агрессивті және деструктивті мінез-құлықтың алдын алу	1	1	1	3
3.5	Зорлық-зомбылықтың алдын алуда цифрлық технологияларды пайдалану	1	1	1	3
4	4-модуль. Білім беру процесіне қатысушылардың өзара іс-қимылы				16
4.1	Зорлық-зомбылық жағдайларын сүйемелдеу кезінде кәсіпаралық өзара іс-қимыл	2	1	1	4
4.2	Педагогтердің ата-аналармен (заңды өкілдермен) ынтымақтастығы	1	1	1	3
4.3	Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарымен және профилактика субъектілерімен өзара іс-қимыл	1	1	1	3
4.4	Зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша тәрбие жұмысын ұйымдастыру	1	1	1	3
4.5	Қолдаушы және қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыру	1	1	1	3

5	5-модуль. Зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін ұйымдастыру практикасы				16
5.1	Кәсіби жағдаяттар мен практикалық кейстерді талдау	2	1	1	4
5.2	Білім беру ұйымында зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін жобалау	1	1	1	3
5.3	Профилактикалық бағдарламалар мен іс-шараларды әзірлеу	1	1	1	3
5.4	Профилактикалық қызметтің тиімділігіне мониторинг жүргізу	1	1	1	3
5.5	Кәсіби рефлексия және педагог қызметін жетілдіру	1	1	1	3
Барлығы					**80**

1-модуль. Зорлық-зомбылықтың алдын алудың теориялық және нормативтік-құқықтық негіздері

Модульдің сипаттамасы

Модуль педагогтерде балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың алдын алудың, қауіпсіз білім беру ортасын қамтамасыз етудің және баланың құқықтарын қорғаудың заманауи ғылыми, нормативтік-құқықтық және ұйымдастырушылық негіздері туралы жүйелі түсінік қалыптастыруға бағытталған.

Модуль шеңберінде Қазақстан Республикасының балалардың құқықтарын қорғау жөніндегі мемлекеттік саясаты, зорлық-зомбылықтың алдын алудың нормативтік-құқықтық негіздері, зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарын түсінудің заманауи ғылыми тәсілдері, олардың туындау себептері, тәуекел факторлары және балалардың физикалық, психикалық және әлеуметтік әл-ауқаты үшін ықтимал салдары қарастырылады.

Педагогтің зорлық-зомбылықтың алдын алудағы, тәуекел факторларын ерте анықтаудағы, баланың құқықтарын сақтаудағы, қауіпсіз білім беру ортасын ұйымдастырудағы және өзінің кәсіби құзыреті шегінде профилактикалық қызметті іске асырудағы кәсіби рөліне ерекше назар аударылады.

Модульдің мақсаты

Педагогтерде зорлық-зомбылықтың алдын алуды нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету, зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алудың заманауи ғылыми тәсілдері, баланың құқықтарын қорғау және қауіпсіз білім беру ортасын құру саласындағы кәсіби құзыреттерді қалыптастыру.

Модульдің міндеттері

Қазақстан Республикасының балалардың құқықтарын қорғау және қауіпсіз білім беру ортасын қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік саясаты туралы түсінік қалыптастыру;

педагогтерді балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың алдын алудың нормативтік-құқықтық негіздерімен таныстыру;

зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарын, олардың туындау себептері мен ықтимал салдарын түсінудің заманауи ғылыми тәсілдерін ашу;

зорлық-зомбылықтың туындау тәуекел факторларын анықтау бойынша құзыреттерді дамыту;

зорлық-зомбылықтың алдын алуда және баланың құқықтарын қорғаудағы педагогтің кәсіби рөлі туралы түсінік қалыптастыру;

педагогтердің профилактикалық қызметті ұйымдастыруға және қауіпсіз білім беру ортасын құруға дайындығын жетілдіру.

Модульді меңгерудің күтілетін нәтижелері

Модульді аяқтағаннан кейін педагогтер:

Қазақстан Республикасының балалардың құқықтарын қорғау және қауіпсіз білім беру ортасын қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік басымдықтарын түсінеді;

балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың алдын алудың нормативтік-құқықтық негіздерін бағдарлай алады;

зорлық-зомбылықтың заманауи нысандарын ажыратады және олардың көрініс беру ерекшеліктерін түсінеді;

зорлық-зомбылықтың туындау себептерін, тәуекел факторларын және ықтимал салдарын айқындайды;

зорлық-зомбылықтың алдын алудағы, баланың құқықтарын қорғаудағы және профилактикалық қызметті ұйымдастырудағы педагогтің кәсіби рөлін түсінеді;

өздерінің кәсіби өкілеттіктері шегінде қауіпсіз білім беру ортасын құрудың және зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алудың заманауи тәсілдерін қолданады.

Модульдің практикалық бағыты

Модульдің практикалық бағыты білім беру ұйымында зорлық-зомбылықтың алдын алуды ұйымдастыру кезінде педагогтердің нормативтік-құқықтық талаптар мен ғылыми негізделген заманауи тәсілдерді қолдану дағдыларын қалыптастырудан тұрады.

Оқыту барысында тыңдаушылар Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін талдайды, кәсіби жағдаяттарды қарастырады, зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының туындау тәуекел факторларын анықтайды, практикалық кейстерді талдайды, зорлық-зомбылық белгілері анықталған кезде педагогтің іс-әрекет алгоритмдерін пысықтайды, сондай-ақ қауіпсіз білім беру ортасын құру, баланың құқықтарын қорғауды қамтамасыз ету және білім беру ұйымдарында тиімді профилактикалық жұмысты ұйымдастыру бойынша практикалық шешімдер әзірлейді.

2-модуль. Зорлық-зомбылық жағдайларын ерте анықтау және педагогикалық қолдауды ұйымдастыру

Модульдің сипаттамасы

Модуль педагогтердің балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының белгілерін ерте анықтау, тәуекел факторларын айқындау, уақтылы педагогикалық қолдауды ұйымдастыру және білім алушылардың

қауіпсіздігі мен әл-ауқатын қамтамасыз ететін жағдайлар жасау саласындағы кәсіби құзыреттерін дамытуға бағытталған.

Модуль шеңберінде физикалық, психологиялық, сексуалдық сипаттағы зорлық-зомбылық пен баланың қажеттіліктерін елемеу белгілерін анықтаудың заманауи тәсілдері, педагогикалық бақылау және тәуекел факторларын айқындау әдістері, қолайсыздық белгілері анықталған кезде педагогтің іс-әрекет алгоритмдері, сондай-ақ балаларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру және қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыру қағидаттары қарастырылады.

Педагогтің өз құзыреті шегіндегі кәсіби әрекеттеріне, баланың құқықтарын сақтауға, ата-аналармен (заңды өкілдермен), білім беру ұйымының әкімшілігімен және психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарымен уақтылы өзара іс-қимыл жасауына ерекше назар аударылады.

Модульдің мақсаты

Педагогтерде зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының белгілерін ерте анықтау, тәуекел факторларын айқындау, балаларға педагогикалық қолдауды ұйымдастыру және қауіпсіз білім беру ортасын құру бойынша кәсіби құзыреттерді қалыптастыру.

Модульдің міндеттері

балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының белгілері туралы білім қалыптастыру;

тәуекел факторлары мен қолайсыздық белгілерін анықтау әдістерін қолдану бойынша құзыреттерді дамыту;

зорлық-зомбылық белгілері анықталған кезде педагогтің іс-әрекет алгоритмдерін қолдану дағдыларын қалыптастыру;

зорлық-зомбылықтан зардап шеккен балаларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру бойынша іскерліктерді жетілдіру;

зорлық-зомбылықтың алдын алу құралы ретінде қауіпсіз білім беру ортасын құру дағдыларын дамыту;

педагогтердің білім беру процесіне қатысушылармен және сүйемелдеу мамандарымен өздерінің кәсіби өкілеттіктері шегінде уақтылы өзара іс-қимыл жасауға дайындығын жетілдіру.

Модульді меңгерудің күтілетін нәтижелері

Модульді аяқтағаннан кейін педагогтер:

балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының белгілерін ажыратады;

тәуекел факторлары мен қолайсыздық белгілерін анықтаудың заманауи әдістерін пайдаланады;

өздерінің кәсіби міндеттеріне сәйкес зорлық-зомбылық белгілері анықталған кезде іс-әрекет алгоритмдерін қолданады;

көмекке мұқтаж балаларға педагогикалық қолдауды ұйымдастырады;

зорлық-зомбылықтың алдын алуға ықпал ететін қауіпсіз білім беру ортасын құруға қатысады;

баланың құқықтарын қорғауға және оның қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған негізделген кәсіби шешімдер қабылдайды.

Модульдің практикалық бағыты

Модульдің практикалық бағыты педагогтердің зорлық-зомбылық белгілерін уақтылы анықтау, тәуекел факторларын талдау және әртүрлі өмірлік жағдайларда балаларға педагогикалық қолдауды ұйымдастыру дағдыларын қалыптастырудан тұрады.

Оқыту барысында тыңдаушылар кәсіби кейстерді талдайды, зорлық-зомбылық белгілерін анықтау жағдайларын модельдейді, педагогтің іс-әрекет алгоритмдерін пысықтайды, ата-аналармен (заңды өкілдермен), білім беру ұйымының әкімшілігімен және психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарымен өзара іс-қимыл жасау тәсілдерін зерделейді, профилактикалық іс-шараларды әзірлейді және зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алуға және балалардың құқықтарын қорғауға бағытталған қауіпсіз білім беру ортасын құрудың практикалық дағдыларын меңгереді.

3-модуль. Зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи технологиялары

Модульдің сипаттамасы

Модуль педагогтердің зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи технологияларын қолдану, қауіпсіз және өзара құрметке негізделген қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыру, білім алушылардың әлеуметтік-эмоциялық құзыреттерін дамыту және агрессивті әрі деструктивті мінез-құлықтың алдын алу саласындағы кәсіби құзыреттерін дамытуға бағытталған.

Модуль шеңберінде зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи педагогикалық технологиялары, позитивті білім беру ортасын қалыптастыру, эмоциялық интеллектіні, білім алушылардың сындарлы қарым-қатынас және қауіпсіз мінез-құлық дағдыларын дамыту әдістері, сондай-ақ профилактикалық қызметті ұйымдастыруда цифрлық технологияларды пайдалану мүмкіндіктері қарастырылады.

Өзара құрметке негізделген өзара іс-қимылды дамытуға, агрессия деңгейін төмендетуге, зорлық-зомбылықтың алдын алуға және білім беру процесіне қатысушылардың психологиялық қауіпсіздігін нығайтуға ықпал ететін жағдайлар жасауға бағытталған заманауи профилактикалық технологияларды практикалық қолдануға ерекше назар аударылады.

Модульдің мақсаты

Педагогтерде зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи технологияларын қолдану, өзара құрметке негізделген қарым-қатынас мәдениетін дамыту, агрессивті мінез-құлықтың алдын алу және қауіпсіз білім беру ортасын құру үшін цифрлық құралдарды пайдалану бойынша кәсіби құзыреттерді қалыптастыру.

Модульдің міндеттері

білім беру ұйымдарында зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи технологиялары туралы білім қалыптастыру;

өзара құрметке және қауіпсіз қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыру бойынша құзыреттерді дамыту;

білім алушылардың әлеуметтік-эмоциялық құзыреттерін дамыту дағдыларын жетілдіру;

агрессивті және деструктивті мінез-құлықтың алдын алу бойынша іскерліктерді қалыптастыру;

профилактикалық қызметте цифрлық технологияларды пайдалану бойынша құзыреттерді дамыту;

педагогтердің кешенді профилактикалық жұмысты ұйымдастыруға және қауіпсіз білім беру ортасын құруға дайындығын жетілдіру.

Модульді меңгерудің күтілетін нәтижелері

Модульді аяқтағаннан кейін педагогтер:

білім беру қызметінде зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи технологияларын қолданады;

өзара құрметке және қауіпсіз қарым-қатынас мәдениетін қалыптастырудың педагогикалық әдістерін пайдаланады;

білім алушылардың әлеуметтік-эмоциялық құзыреттерін дамытуға бағытталған қызметті ұйымдастырады;

агрессивті және деструктивті мінез-құлықтың алдын алудың заманауи әдістерін қолданады;

профилактикалық іс-шараларды ұйымдастыру кезінде цифрлық технологияларды пайдаланады;

зорлық-зомбылықтың алдын алуға және қауіпсіз білім беру ортасын құруға бағытталған заманауи профилактикалық іс-шараларды әзірлейді және іске асырады.

Модульдің практикалық бағыты

Модульдің практикалық бағыты педагогтердің білім беру ұйымдарында заманауи профилактикалық технологиялар мен зорлық-зомбылықтың алдын алудың практикалық құралдарын қолдану дағдыларын қалыптастырудан тұрады.

Оқыту барысында тыңдаушылар кәсіби кейстерді талдайды, зорлық-зомбылықтың алдын алу және жанжалдарды реттеу жағдайларын модельдейді, профилактикалық іс-шараларды әзірлейді, өзара құрметке және қауіпсіз қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыру әдістерін меңгереді, профилактикалық қызметте цифрлық технологияларды пайдаланады, сондай-ақ балалардың құқықтарын қорғауға, тәуекел факторларын төмендетуге және зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алуға ықпал ететін қауіпсіз білім беру ортасын құрудың практикалық дағдыларын меңгереді.

4-модуль. Білім беру процесіне қатысушылардың өзара іс-қимылы

Модульдің сипаттамасы

Модуль педагогтердің зорлық-зомбылықтың алдын алу, балалардың құқықтарын қорғау және қауіпсіз білім беру ортасын құру кезінде білім беру процесіне қатысушылардың тиімді өзара іс-қимылын ұйымдастыру саласындағы кәсіби құзыреттерін дамытуға бағытталған.

Модуль шеңберінде педагогтердің, психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарының және профилактика субъектілерінің кәсіпаралық өзара іс-қимылының, ата-аналармен (заңды өкілдермен) ынтымақтастықты ұйымдастырудың, зорлық-зомбылықтың алдын алу және қолдаушы білім беру ортасын қалыптастыру бойынша тәрбие жұмысын жүргізудің заманауи тәсілдері қарастырылады.

Білім беру процесіне барлық қатысушылардың әріптестік өзара іс-қимылын дамытуға, профилактикалық қызметті үйлестіруге, баланың құқықтарын сақтауға және білім алушылардың қауіпсіздігін, психологиялық әл-ауқатын және табысты әлеуметтенуін қамтамасыз ететін жағдайлар жасауға ерекше назар аударылады.

Модульдің мақсаты

Педагогтерде кәсіпаралық өзара іс-қимылды, ата-аналармен (заңды өкілдермен), психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарымен және профилактика субъектілерімен ынтымақтастықты ұйымдастыру, сондай-ақ қолдаушы және қауіпсіз білім беру ортасын құру бойынша кәсіби құзыреттерді қалыптастыру.

Модульдің міндеттері

зорлық-зомбылық жағдайларын сүйемелдеу кезінде кәсіпаралық өзара іс-қимылдың заманауи тәсілдері туралы білім қалыптастыру;

педагогтердің ата-аналармен (заңды өкілдермен) тиімді ынтымақтастығын ұйымдастыру бойынша құзыреттерді дамыту;

психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарымен және профилактика субъектілерімен кәсіби құзырет шегінде өзара іс-қимыл жасау дағдыларын жетілдіру;

зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алуға бағытталған тәрбие жұмысын ұйымдастыру бойынша іскерліктерді қалыптастыру;

қолдаушы және қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыру дағдыларын дамыту;

педагогтердің кешенді профилактикалық қызметті ұйымдастыруға және білім беру процесіне қатысушылардың барлығының тиімді өзара іс-қимылына дайындығын жетілдіру.

Модульді меңгерудің күтілетін нәтижелері

Модульді аяқтағаннан кейін педагогтер:

зорлық-зомбылық жағдайларын сүйемелдеу кезінде тиімді кәсіпаралық өзара іс-қимылды ұйымдастырады;

ата-аналармен (заңды өкілдермен) сындарлы ынтымақтастық орнатады;

психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарымен және профилактика субъектілерімен өздерінің кәсіби өкілеттіктеріне сәйкес өзара іс-қимыл жасайды;

зорлық-зомбылықтың алдын алуға және балалардың құқықтарын қорғауға бағытталған тәрбие жұмысын ұйымдастырады;

зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алуға ықпал ететін қолдаушы және қауіпсіз білім беру ортасын құрады;

қауіпсіздікті қамтамасыз етуге, баланың құқықтарын қорғауға және білім алушылардың психологиялық әл-ауқатын нығайтуға бағытталған білім беру процесіне қатысушылардың бірлескен қызметін үйлестіреді.

Модульдің практикалық бағыты

Модульдің практикалық бағыты педагогтердің зорлық-зомбылықтың алдын алу және балалардың құқықтарын қорғау кезінде білім беру процесіне барлық қатысушылардың тиімді өзара іс-қимылын ұйымдастыру дағдыларын қалыптастырудан тұрады.

Оқыту барысында тыңдаушылар кәсіби кейстерді талдайды, ата-аналармен (заңды өкілдермен), психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарымен және профилактика субъектілерімен өзара іс-қимыл жасау жағдайларын модельдейді, тәрбие және профилактикалық жұмыстың жоспарларын әзірлейді, кәсіпаралық өзара іс-қимыл алгоритмдерін пысықтайды және зорлық-зомбылықтың алдын алуға, баланың құқықтарын қорғауға және білім алушылардың әл-ауқатын қамтамасыз етуге ықпал ететін қолдаушы және қауіпсіз білім беру ортасын құрудың практикалық дағдыларын меңгереді.

5-модуль. Зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін ұйымдастыру практикасы

Модульдің сипаттамасы

Модуль педагогтердің зорлық-зомбылықтың алдын алудың кешенді жүйесін ұйымдастыру, профилактикалық бағдарламаларды жобалау, кәсіби жағдаяттарды талдау және жүзеге асырылатын профилактикалық қызметтің тиімділігін бағалау бойынша практикалық кәсіби құзыреттерін жетілдіруге бағытталған.

Модуль шеңберінде білім беру ұйымында зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін жобалаудың, кешенді профилактикалық іс-шараларды әзірлеудің, профилактикалық жұмыстың тиімділігіне мониторинг жүргізуді ұйымдастырудың, кәсіби кейстерді талдаудың және педагогтің кәсіби рефлексиясын дамытудың заманауи тәсілдері қарастырылады.

Зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алу жүйесін жетілдіруге, педагогтердің іс-әрекет алгоритмдерін әзірлеуге, профилактиканың заманауи технологияларын практикалық қолдануға және білім беру ұйымдарындағы тәрбие қызметінің тиімділігін арттыруға ерекше назар аударылады.

Модульдің мақсаты

Педагогтердің зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін жобалау, кешенді профилактикалық қызметті ұйымдастыру, профилактикалық жұмыстың тиімділігіне мониторинг жүргізу және кәсіби рефлексияны дамыту бойынша практикалық кәсіби құзыреттерін жетілдіру.

Модульдің міндеттері

зорлық-зомбылықтың алдын алуға байланысты кәсіби жағдаяттар мен практикалық кейстерді талдау дағдыларын қалыптастыру;

білім беру ұйымында зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін жобалау бойынша құзыреттерді дамыту;

профилактикалық бағдарламалар мен іс-шараларды әзірлеу дағдыларын жетілдіру;

профилактикалық қызметтің тиімділігіне мониторинг жүргізуді ұйымдастыру бойынша іскерліктерді қалыптастыру;

профилактикалық жұмыстың нәтижелерін талдау және негізделген кәсіби шешімдер қабылдау дағдыларын дамыту;

кәсіби рефлексияны және педагогтердің профилактикалық қызметті тұрақты дамытуға дайындығын жетілдіру.

Модульді меңгерудің күтілетін нәтижелері

Модульді аяқтағаннан кейін педагогтер:

зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алуға байланысты кәсіби жағдаяттар мен практикалық кейстерді талдайды;

білім беру ортасының ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру ұйымында зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін жобалайды;

кешенді профилактикалық бағдарламалар мен іс-шараларды әзірлейді;

профилактикалық қызметтің тиімділігіне мониторинг жүргізеді және оның нәтижелерін талдайды;

профилактикалық жұмысты жетілдіру бойынша кәсіби негізделген шешімдер қабылдайды;

кәсіби рефлексия жүргізеді және зорлық-зомбылықтың алдын алу, балалардың құқықтарын қорғау және қауіпсіз білім беру ортасын құру бойынша өз қызметін жетілдіреді.

Модульдің практикалық бағыты

Модульдің практикалық бағыты педагогтердің білім беру ұйымында зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін кешенді ұйымдастыру дағдыларын қалыптастырудан тұрады.

Оқыту барысында тыңдаушылар нақты кәсіби кейстерді талдайды, зорлық-зомбылықты анықтауға және оның алдын алуға байланысты әртүрлі жағдайларды модельдейді, профилактикалық бағдарламаларды әзірлейді, профилактикалық қызмет жүйесін жобалайды, профилактикалық жұмыстың тиімділігіне мониторинг жүргізу құралдарын меңгереді, іске асырылатын іс-шаралардың нәтижелерін бағалайды және балалардың құқықтарын қорғауға, зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алуға және қауіпсіз білім беру ортасын құруға бағытталған педагогтердің қызметін жетілдіру бойынша практикалық ұсынымдар әзірлейді.

6. Оқу процесін ұйымдастыру

«Білім беру ұйымдарында зорлық-зомбылықтың алдын алудың және қауіпсіз білім беру ортасын құрудың заманауи тәсілдері» біліктілікті арттыру бағдарламасы бойынша оқу процесі күндізгі-қашықтықтан оқыту форматында жүзеге асырылады және теориялық даярлықты, практикалық сабақтарды және тыңдаушылардың өзіндік жұмысын қамтиды.

Курстың жалпы көлемі 80 академиялық сағатты құрайды, олар төмендегідей бөлінеді:

Теориялық сабақтар — 29 академиялық сағат (дәрістер, презентациялар, вебинарлар);

Практикалық сабақтар — 26 академиялық сағат (практикалық семинарлар, тренингтер, кәсіби жағдаяттарды талдау, педагогтердің іс-әрекет алгоритмдерін және профилактикалық іс-шараларды модельдеу);

Өзіндік жұмыс — 25 академиялық сағат (практикалық тапсырмаларды орындау, қосымша материалдарды зерделеу, қорытынды жобаны әзірлеу).

Оқыту форматы

Оқу процесі күндізгі, қашықтықтан және практикалық-бағдарланған оқыту нысандарын қамтитын аралас (құрамдастырылған) форматта ұйымдастырылады.

Бағдарлама құзыреттілікке негізделген, практикалық-бағдарланған, іс-әрекеттік және рефлексивтік тәсілдер қағидаттары негізінде құрылған, бұл педагогтердің зорлық-зомбылықтың алдын алу, зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарын ерте анықтау, балаларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру және қауіпсіз білім беру ортасын құру бойынша кәсіби құзыреттерін дамытуға мүмкіндік береді.

Оқыту нысандарына мыналар жатады:

Интерактивті дәрістер — зорлық-зомбылықтың алдын алудың, балалардың құқықтарын қорғаудың, психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастырудың және қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастырудың заманауи тәсілдерін зерделеу.

Семинарлар мен практикумдар — кәсіби жағдаяттарды талдау, практикалық тапсырмаларды орындау және кейстерді шешу.

Шеберлік сыныптары — заманауи профилактикалық технологияларды, педагогтердің іс-әрекет алгоритмдерін, зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарын ерте анықтау әдістерін және балаларды сүйемелдеудің практикалық құралдарын көрсету.

Топтық және жеке жұмыс — профилактикалық іс-шараларды, іс-әрекет алгоритмдерін және зорлық-зомбылықтың алдын алу бағдарламаларын әзірлеу.

Вебинарлар мен онлайн-сессиялар — цифрлық білім беру платформаларын пайдалана отырып өткізілетін қашықтықтан оқыту сабақтары.

Жобалық қызмет — білім беру ұйымында зорлық-зомбылықтың алдын алудың авторлық жобасын немесе бағдарламасын әзірлеу.

Өзіндік жұмыс — нормативтік және әдістемелік материалдарды зерделеу, практикалық тапсырмаларды орындау, кәсіби жағдаяттарды талдау.

Бағдарламаның оқу жүктемесі мыналарды қамтиды

Теориялық блок

Зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи тәсілдерін, балалардың құқықтарын қорғау, білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету, қауіпсіз білім беру ортасын құру және кешенді профилактикалық қызметті ұйымдастыру мәселелерін зерделеу.

Практикалық блок

Практикалық тапсырмаларды орындау, кәсіби кейстерді талдау, зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарын анықтау жағдайларын модельдеу, педагогтің іс-әрекет алгоритмдерін, профилактикалық іс-шараларды және балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету бағдарламаларын әзірлеу.

Қорытынды жұмыс

Білім беру ұйымында зорлық-зомбылықтың алдын алу бағдарламасын (немесе жобасын) не қауіпсіз білім беру ортасын құру жүйесін әзірлеу және таныстыру.

Оқытудың мұндай форматы Бағдарламаның мазмұнын терең түсінуді қамтамасыз етеді және педагогтерде зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарын ерте анықтау, профилактикалық қызметті ұйымдастыру және қауіпсіз білім беру ортасын құру бойынша тұрақты практикалық дағдыларды қалыптастырады.

Оқыту әдістері

Бағдарламада педагогтердің зорлық-зомбылықтың алдын алу, балалардың құқықтарын қорғау және қауіпсіз білім беру ортасын қамтамасыз ету саласындағы кәсіби құзыреттерін дамытуға бағытталған заманауи педагогикалық әдістер пайдаланылады.

1. Интерактивті әдістер

Тыңдаушылардың белсенділігін арттыру үшін пайдаланылады:

пікірталастар;

топтық талқылаулар;

миға шабуыл;

кейс-әдіс;

кәсіби жағдаяттарды модельдеу;

практикалық жағдайларды талдау.

2. Практикалық-бағдарланған әдістер

Кәсіби дағдыларды дамытуға бағытталған:

кәсіби жағдаяттарды талдау;

практикалық кейстерді шешу;

профилактикалық іс-шараларды әзірлеу;

зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін жобалау;

зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандары анықталған кезде педагогтің іс-әрекет алгоритмдерін әзірлеу.

3. Цифрлық оқыту әдістері

Заманауи цифрлық технологияларды пайдалануды көздейді:

білім беру платформалары;

онлайн-сервистер;

интерактивті ресурстар;

профилактикалық қызметті ұйымдастырудың цифрлық құралдары;

кері байланыс және білім беру ортасының қауіпсіздігіне мониторинг жүргізу сервистері.

4. Жобалық әдістер

Практикалық құзыреттерді қалыптастыру үшін пайдаланылады:

зорлық-зомбылықтың алдын алу бағдарламасын әзірлеу;
қауіпсіз білім беру ортасын құру жүйесін жобалау;
профилактикалық жобаларды әзірлеу;
жеке және топтық жобаларды дайындау.
5. Зерттеу әдістері
Аналитикалық құзыреттерді дамытуға бағытталған:
тәуекел факторларын талдау;
кәсіби жағдаяттарды зерделеу;
білім беру ортасының жай-күйін талдау;
профилактикалық қызметтің тиімділігін бағалау;
қорытындыларды тұжырымдау және практикалық ұсынымдар әзірлеу.
6. Проблемалық-бағдарланған әдістер
Кәсіби ойлауды қалыптастыру үшін пайдаланылады:
проблемалық жағдаяттарды қою;
зорлық-зомбылықтың алдын алудың тиімді тәсілдерін іздеу;
зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының туындау факторларын талдау;
кәсіби міндеттерді шешу нұсқаларын әзірлеу.
7. Аналитикалық әдістер
Профилактикалық қызметтің нәтижелерін талдау үшін пайдаланылады:
ақпаратты талдау;
профилактиканың заманауи тәсілдерін салыстыру;
тәуекел факторларын жіктеу;
профилактикалық іс-шаралардың тиімділігін бағалау;
аналитикалық қорытындылар дайындау.
8. Өзіндік жұмыс
Кәсіби құзыреттерді бекітуге бағытталған:
нормативтік және әдістемелік материалдарды зерделеу;
практикалық тапсырмаларды орындау;
кәсіби жағдаяттарды талдау;
профилактикалық іс-шараларды әзірлеу;
қорытынды жобаны дайындау.
Бағдарлама мыналарға арналған:
мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтеріне;
сынып жетекшілеріне;
педагог-психологтерге;
әлеуметтік педагогтерге;
білім беру ұйымдары басшыларының тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарларына;
қосымша білім беру педагогтеріне;
әдіскерлерге;
білім беру ұйымдарының басшыларына;

зорлық-зомбылықтың алдын алу, балалардың құқықтарын қорғау және қауіпсіз білім беру ортасын құру мәселелеріне мүдделі педагог қызметкерлерге.

Бағдарлама тәрбие қызметін, білім алушыларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді, профилактикалық жұмысты және білім беру ұйымдарында қауіпсіз білім беру ортасын құруды жүзеге асыратын педагог қызметкерлерге бағытталған.

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

Дидактикалық тәсіл:	Педагогтердің біліктілігін арттыру бағдарламасының дидактикалық тәсілі педагог қызметкерлердің зорлық-зомбылықтың алдын алу, балалардың құқықтарын қорғау, білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру және қауіпсіз білім беру ортасын құру саласындағы кәсіби құзыреттерін дамытуға бағытталған. Бағдарлама құзыреттілікке негізделген, іс-әрекеттік, практикалық-бағдарланған, тұлғаға бағдарланған және рефлексивтік тәсілдердің қағидаттарына негізделеді, бұл педагогтердің зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алудың заманауи профилактикалық технологиялары мен практикалық құралдарын меңгеру процесіне белсенді қатысуын қамтамасыз етеді. Негізгі назар педагогтерде зорлық-зомбылық белгілері мен тәуекел факторларын ерте анықтау, алдын алудың заманауи әдістерін қолдану, балаларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру, қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыру, құрметпен қарым-қатынас жасау мәдениетін дамыту және білім беру процесіне қатысушылардың тиімді өзара іс-қимылын ұйымдастыру дағдыларын қалыптастыруға аударылады. Оқу процесі интерактивті дәрістерді, практикалық семинарларды, тренингтерді, шеберлік сыныптарын, кәсіби жағдаяттарды талдауды, профилактикалық жағдаяттарды модельдеуді, кейстерді шешуді, топтық жұмысты және практикалық жобаларды әзірлеуді қамтиды. Педагогтер зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи

	әдістерін, білім алушыларға педагогикалық қолдау көрсету технологияларын, ата-аналармен (заңды өкілдермен), психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарымен және профилактика субъектілерімен өзара іс-қимыл жасау тәсілдерін, сондай-ақ профилактикалық қызметтің тиімділігін мониторингтеудің заманауи әдістерін меңгереді. Бағдарламаның дидактикалық тәсілі педагогтерде зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының алдын алуға, балалардың құқықтарын қорғауға, қауіпсіз білім беру ортасын құруға және білім беру ұйымдарындағы тәрбие қызметін жетілдіруге қажетті кәсіби құзыреттердің тұтас жүйесін қалыптастыруды қамтамасыз етеді.
Теориялық материал:	Бағдарламаның теориялық бөлігі педагогтерде зорлық-зомбылықтың алдын алуға, балалардың құқықтарын қорғауға, психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыруға және қауіпсіз білім беру ортасын құруға заманауи тәсілдерді жүйелі түсінуді қалыптастыруға бағытталған. Материал дәрістер, әдістемелік шолулар, аналитикалық материалдар және практикалық-бағдарланған ұсынымдар түрінде ұсынылады. 1-модуль. Зорлық-зомбылықтың алдын алудың теориялық және нормативтік-құқықтық негіздері Қазақстан Республикасының балалардың құқықтарын қорғау саласындағы мемлекеттік саясаты; зорлық-зомбылықтың алдын алудың нормативтік-құқықтық негіздері; зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарын түсінудің заманауи ғылыми тәсілдері; зорлық-зомбылықтың себептері, тәуекел факторлары және салдары; педагогтің зорлық-зомбылықтың алдын алудағы және баланың құқықтарын қорғаудағы кәсіби рөлі.

	2-модуль. Зорлық-зомбылық жағдайларын ерте анықтау және педагогикалық қолдауды ұйымдастыру балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының белгілері; тәуекел факторлары мен қолайсыздық белгілерін анықтаудың заманауи әдістері; зорлық-зомбылық белгілері анықталған кезде педагогтің іс-әрекет алгоритмдері; зорлық-зомбылықтан зардап шеккен балаларға психологиялық-педагогикалық қолдаудың заманауи тәсілдері; зорлық-зомбылықтың алдын алу құралы ретінде қауіпсіз білім беру ортасын ұйымдастыру. 3-модуль. Зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи технологиялары зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи технологиялары; құрметпен және қауіпсіз қарым-қатынас жасау мәдениетін қалыптастыру; білім алушылардың әлеуметтік-эмоционалдық құзыреттерін дамыту; агрессивті және деструктивті мінез-құлықтың алдын алу; профилактикалық қызметте цифрлық технологияларды пайдалану. 4-модуль. Білім беру процесіне қатысушылардың өзара іс-қимылы кәсіби аралық өзара іс-қимылдың заманауи модельдері; педагогтердің ата-аналармен (заңды өкілдермен) ынтымақтастығы; психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарымен және профилактика субъектілерімен өзара іс-қимыл; зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша тәрбие жұмысын ұйымдастыру; қолдаушы және қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыру. 5-модуль. Зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін ұйымдастыру практикасы зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін жобалаудың заманауи тәсілдері;

	профилактикалық бағдарламалар мен іс-шараларды әзірлеу; профилактикалық қызметтің тиімділігіне мониторинг жүргізу; кәсіби жағдаяттар мен практикалық кейстерді талдау; педагогтің кәсіби рефлексиясы.
Оқу материалын меңгеруге арналған тапсырмалар:	Практикалық тапсырмалар педагогтердің кәсіби құзыреттерін дамытуға және профилактикалық қызметті ұйымдастыру дағдыларын қалыптастыруға бағытталған. Практикалық тапсырмалар 1-модуль нормативтік-құқықтық құжаттарды талдау; зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының туындау тәуекел факторларын анықтау; педагогтің іс-әрекет алгоритмін әзірлеу; кәсіби жағдаяттарды талдау; қауіпсіз білім беру ортасының моделін әзірлеу. 2-модуль зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарын анықтау бойынша кейстерді талдау; ерте әрекет ету алгоритмін әзірлеу; тәуекел факторлары мен қолайсыздық белгілерін анықтау; кәсіби жағдаяттарды модельдеу; зорлық-зомбылықтан зардап шеккен балаларға педагогикалық қолдау көрсету бойынша ұсынымдар әзірлеу. 3-модуль профилактикалық іс-шара әзірлеу; қауіпсіз қарым-қатынас жасау мәдениетін қалыптастыру бағдарламасын әзірлеу; зорлық-зомбылықтың алдын алу жағдаяттарын модельдеу; әлеуметтік-эмоционалдық құзыреттерді дамыту бойынша практикалық іс-шараларды әзірлеу; профилактикалық қызметте цифрлық құралдарды пайдалану. 4-модуль кәсіби аралық өзара іс-қимыл жоспарын әзірлеу; ата-аналармен (заңды өкілдермен) өзара іс-қимылды модельдеу;

	тәрбиелік іс-шара әзірлеу; кәсіби кейстерді талдау; қолдаушы және қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыру бойынша іс-шараларды жобалау. 5-модуль зорлық-зомбылықтың алдын алу бағдарламасын әзірлеу; профилактикалық қызмет жүйесін жобалау; профилактикалық жұмыстың тиімділігіне мониторинг жүргізу жүйесін әзірлеу; профилактикалық қызмет нәтижелерін талдау; қорытынды практикалық-бағдарланған жобаны дайындау.
Өзіндік бағалау критерийлері:	Бағдарламаға қатысушылар өздерінің кәсіби ілгерілеуін келесі критерийлер бойынша бағалайды. 1. Практикалық тапсырмаларды орындау сапасы әзірленген профилактикалық іс-шаралардың негізділігі; ұсынылған шешімдердің практикалық қолданылуы; әзірлемелердің зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи тәсілдеріне сәйкестігі. 2. Әзірленген профилактикалық материалдардың тиімділігі әзірленген материалдарды практикада пайдалану мүмкіндігі; ұсынылған профилактикалық іс-шаралардың тиімділігі; әзірлемелердің қауіпсіз білім беру ортасын қамтамасыз ету және балалардың құқықтарын қорғау міндеттеріне сәйкестігі. 3. Заманауи профилактикалық технологияларды меңгеру зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарын ерте анықтаудың заманауи әдістерін пайдаланудағы сенімділік; педагогикалық қолдаудың заманауи технологияларын қолдану қабілеті; профилактикалық қызметтің цифрлық құралдарын пайдалана білу. 4. Профилактикалық қызметті ұйымдастыра білу

	зорлық-зомбылықтың алдын алу жүйесін жобалау дағдылары; білім беру процесіне қатысушылардың өзара іс-қимылын ұйымдастыра білу; профилактикалық іс-шараларды әзірлеу және іске асыру қабілеті. 5. Кәсіби өзара іс-қимыл дағдылары педагогтермен, ата-аналармен (заңды өкілдермен), психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарымен және профилактика субъектілерімен ынтымақтастыққа дайындық; қолдаушы және қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыру қабілеті; кәсіби рефлексияға және профилактикалық қызметті тұрақты жетілдіруге дайындық.

8. Оқу нәтижелерін бағалау

Бағалаудың мақсаты педагогтердің зорлық-зомбылықтың алдын алу, балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарын ерте анықтау, білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру және қауіпсіз білім беру ортасын құру саласындағы теориялық білімдері мен практикалық дағдыларын меңгеру деңгейін тексеру болып табылады. Бағалау тыңдаушылардың профилактикалық жұмыстың заманауи әдістерін қолдануға, зорлық-зомбылық белгілері мен тәуекел факторларын уақтылы анықтауға, балаларға педагогикалық қолдауды ұйымдастыруға және өзінің кәсіби құзыреті шегінде білім беру процесіне қатысушылармен тиімді өзара іс-қимыл жасауға дайындығын айқындауға бағытталған.	
1. Теориялық бөлімді бағалау:	Теориялық бөлік педагогтердің зорлық-зомбылықтың алдын алудың және қауіпсіз білім беру ортасын құрудың заманауи тәсілдерін түсінуін тексеруге бағытталған. Мыналарды түсіну деңгейі тексеріледі: балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи тәсілдері; профилактикалық қызмет пен баланың құқықтарын қорғаудың нормативтік-құқықтық негіздері; зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының себептері, тәуекел факторлары және салдары; зорлық-зомбылық белгілерін ерте анықтаудың заманауи әдістері; балаларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру қағидаттары; заманауи профилактикалық технологиялар;

	білім беру процесіне қатысушылардың кәсіби аралық өзара іс-қимыл қағидаттары. Бағалау әдістері Тестілеу Мыналарды қамтиды: бір немесе бірнеше дұрыс жауапты таңдауға арналған тапсырмалар; сәйкестікті анықтауға арналған тапсырмалар; ашық сұрақтар; кәсіби жағдаяттарды талдау. Тестілеу тақырыптары балалардың құқықтарын қорғау; зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандары; тәуекел факторлары және қолайсыздық белгілері; педагогтің іс-әрекет алгоритмдері; заманауи профилактикалық технологиялар; психологиялық-педагогикалық қолдау; білім беру процесіне қатысушылардың өзара іс-қимылы. Сұрақтардың мысалдары: Баланың әртүрлі нысандағы зорлық-зомбылыққа ұшырағанын қандай белгілер көрсетуі мүмкін? Зорлық-зомбылықтың туындау тәуекел факторларына қандай факторлар жатады? Зорлық-зомбылық белгілері анықталған кезде педагогтің бірінші кезектегі іс-әрекеттері қандай? Профилактикалық қызметті ұйымдастыру кезінде қандай заманауи технологиялар пайдаланылады? Қысқаша жазбаша тапсырмалар (мини-эссе, аналитикалық шолулар) Профилактикалық қызметтің заманауи тәсілдерін түсіну тереңдігін тексереді. Тақырыптардың мысалдары: «Баланың құқықтарын қорғау шарты ретінде қауіпсіз білім беру ортасы». «Педагогтің зорлық-зомбылықтың алдын алудағы рөлі». «Білім беру ұйымдарында зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи технологиялары».

	«Зорлық-зомбылықтан зардап шеккен балаларды сүйемелдеу кезіндегі кәсіби аралық өзара іс-қимыл».
2. Практикалық бөлімді бағалау:	Практикалық бөлік педагогтердің зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи технологияларын қолдану және білім алушыларға педагогикалық қолдауды ұйымдастыру қабілетін тексеруге бағытталған. Бағалау әдістері Жобалық тапсырмалар Қатысушылар авторлық профилактикалық материалдарды әзірлейді және таныстырады. Тапсырмалар мысалдары: білім беру ұйымы үшін зорлық-зомбылықтың алдын алу бағдарламасын әзірлеңіз; қауіпсіз білім беру ортасын құру бойынша іс-шаралар жоспарын дайындаңыз; зорлық-зомбылық белгілері анықталған кезде педагогтің іс-әрекет алгоритмін әзірлеңіз; білім беру ұйымында профилактикалық жұмысты ұйымдастыру моделін дайындаңыз. Кейстік тапсырмалар Кәсіби жағдаяттарды шешу. Кейстердің мысалдары: Зорлық-зомбылық белгілері анықталған кезде педагог қандай іс-әрекеттерді жүзеге асыруы қажет? Кәсіби құзыреті шегінде балаға педагогикалық қолдауды қалай ұйымдастыруға болады? Ата-аналармен (заңды өкілдермен) және сүйемелдеу мамандарымен өзара іс-қимылды қалай ұйымдастыруға болады? Қандай педагогикалық әдістер зорлық-зомбылықтың алдын алуға және қауіпсіз білім беру ортасын құруға ықпал етеді? Жобаларды таныстыру Әзірленген профилактикалық материалдарды қорғау және оларды практикада қолдану мүмкіндіктерін көрсету. Тапсырма мысалы: Білім беру ұйымында зорлық-зомбылықтың алдын алу және қауіпсіз білім беру ортасын құру бағдарламасының презентациясын дайындаңыз.

3. Бағалау критерийлері:	1. Теориялық білімнің тереңдігі зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи тәсілдерін түсіну; баланың құқықтарын қорғаудың нормативтік-құқықтық негіздерін білу; зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарының туындау тәуекел факторларын түсіну; заманауи профилактикалық технологияларды түсіндіру қабілеті. 2. Практикалық қолданылуы әзірленген профилактикалық іс-шаралардың әдістемелік сауаттылығы; материалдарды кәсіби қызметте пайдалану мүмкіндігі; әзірлемелердің профилактикалық жұмыстың заманауи талаптарына сәйкестігі. 3. Инновациялылығы және тиімділігі заманауи педагогикалық технологияларды қолдану; интерактивті және цифрлық құралдарды пайдалану; ұсынылған шешімдердің түпнұсқалығы. 4. Кәсіби білімді интеграциялау деңгейі Бағдарламаның барлық модульдерінің білімдерін кешенді қолдану қабілеті; зорлық-зомбылықтың алдын алудың, педагогикалық қолдаудың және кәсіби аралық өзара іс-қимылдың заманауи әдістерін пайдалану. 5. Кәсіби рефлексия дағдылары өзінің кәсіби қызметін объективті бағалау қабілеті; кәсіби қиындықтарды анықтау; профилактикалық қызметті жетілдіруге дайындық; одан әрі кәсіби дамуды жоспарлау.
4. Бағалау құралдары	Мыналар пайдаланылады: онлайн-тесттер және электрондық сауалнамалар (Google Forms, Moodle және т.б.); практикалық тапсырмалар; кәсіби кейстер; авторлық профилактикалық жобалар; практикалық тапсырмаларды орындауды бақылау; оқытушылардың сараптамалық бағалауы;

	қатысушылардың өзара бағалауы; тыңдаушылардың рефлексивтік есептері.
5. Қорытынды аттестация:	1. Қорытынды тестілеу Зорлық-зомбылықтың алдын алу, зорлық-зомбылықтың әртүрлі нысандарын ерте анықтау, педагогикалық қолдауды ұйымдастыру, заманауи профилактикалық технологиялар және қауіпсіз білім беру ортасын құру мәселелері бойынша теориялық білімдерді меңгеру деңгейін тексеру. 2. Қорытынды жобаны қорғау Зорлық-зомбылықтың алдын алудың заманауи тәсілдерін қолдануды, профилактикалық жұмыстың жүйесін ұйымдастыруды, қауіпсіз білім беру ортасын құруды немесе білім беру ұйымында профилактикалық іс-шаралар кешенін әзірлеуді көрсететін авторлық жобаның көпшілік алдында таныстырылымы. 3. Жеке консультация және өзін-өзі бағалау Зорлық-зомбылықтың алдын алу, балалардың құқықтарын қорғау, профилактикалық қызметті ұйымдастыру және қауіпсіз білім беру ортасын құру саласындағы кәсіби өзгерістерді, меңгерілген құзыреттерді және одан әрі кәсіби дамудың жеке жоспарын көрсететін рефлексивтік есепті ұсыну.

Бағалау шкаласы

Бағалау	**% көрсеткіштер**	**Балл**
5	90 – 100 %	36-40
4	75 – 89 %	30-35
3	50 -74 %	20-29
2	50-ден аз	20-дан аз

9.Курстан кейінгі сүйемелдеу

Курстан кейінгі сүйемелдеу педагогтердің алған білімдері мен дағдыларын күнделікті оқу-тәрбие үдерісінде тиімді қолдануын қамтамасыз етуге бағытталған. Бұл сүйемелдеу қашықтықтан **форматта** жүзеге асырылады және келесі нысандар мен әдістерді қамтиды:

1. Әдістемелік қолдау және кеңес беру:	Курстан кейін цифрлық технологиялар, инклюзивті әдістемелер, жасанды интеллект және халықаралық стандарттарды біріктіру мәселелері бойынша онлайн-кеңестер мен вебинарлар өткізіледі. Жеке кеңес беру: Педагогтердің тәжірибесінде туындайтын нақты мәселелерді шешуге арналған жеке форматтағы кәсіби қолдау көрсетіледі.
2. Виртуалды әдістемелік бірлестіктер:	Педагогтер арасында тәжірибе алмасу және үздік практикаларды талқылау мақсатында тұрақты онлайн-кездесулер мен вебинарлар ұйымдастырылады. Онлайн-платформалар мен әлеуметтік желілерде педагогтер қауымдастығын құру және модерациялау арқылы идеялар, материалдар және тәжірибе бөлісу ортасы қалыптастырылады.
3. Цифрлық білім беру материалдарының базасы:	Қатысушыларға оқу бағдарламасы шеңберінде жасалған электрондық кітапхана ұсынылады. Онда әдістемелік нұсқаулықтар, бейімделген сабақ жоспарлары және тәжірибелік ұсыныстар қамтылған. База жаңартылып тұрады, жаңа педагогикалық тәсілдер мен цифрлық технологияларға негізделген материалдармен толықтырылады.
4. Мониторинг және кері байланыс:	Педагогтердің алған құзыреттерін іс жүзінде қалай қолданатынын бақылау мақсатында онлайн-сауалнамалар мен өзін-өзі бағалау формалары жүргізіледі. Жеке және топтық кері байланыс ұйымдастырылады, бұл мұғалімдерге өз тәжірибесін талдауға, түзетуге және жетілдіруге көмектеседі.
5. Қосымша оқыту шаралары:	Қатысушылардың сұранысына сәйкес қосымша вебинарлар мен шеберлік сабақтары өткізіледі. Мұғалімдерге жаңа білім беру бағдарламалары мен семинарларға қатысу мүмкіндігі ұсынылады, бұл олардың үздіксіз кәсіби дамуын қамтамасыз етеді.

10.Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Нормативтік-құқықтық актілер мен заңнамалық негіздер тізімі

1.Қазақстан Республикасының Конституциясы

(2023 жылғы 1 қаңтардағы өзгерістер мен толықтырулармен)
https://adilet.zan.kz/rus/docs/K950001000_

2."Білім туралы" Қазақстан Республикасының Заңы
(27 шілде 2007 жыл № 319-III, 2025 жылғы 15 наурыздағы жағдай бойынша өзгерістерімен)
https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z070000319_

3.Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің бұйрығы № 31
(24 ақпан 2025 жыл) – «Педагогтерге арналған кәсіптік стандарттарды бекіту туралы»
https://adilet.zan.kz/rus/docs/G25HP000031

4.Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің бұйрығы № 348
(3 тамыз 2022 жыл, 2025 ж. 23 қаңтардағы редакцияда) – Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы
https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029031

5.Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің м.а. бұйрығы № 500
(15 желтоқсан 2022 жыл) – «Педагог» кәсіби стандартын бекіту туралы
https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200031149

6.Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің бұйрығы № 399
(16 қыркүйек 2022 жыл) – Жалпы білім беретін пәндер мен таңдау курстары бойынша үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы
https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029767

7.Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы № 249
(28 наурыз 2023 жыл) – 2023–2029 жылдарға арналған білім беру жүйесін дамыту тұжырымдамасын бекіту туралы
https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2300000249

8.Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің бұйрығы № 385
(31 тамыз 2022 жыл) – Білім беру ұйымдарының қызмет ету қағидаларын бекіту туралы
https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029031

9.Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің бұйрығы № 95
(28 қаңтар 2016 жыл, 2023 ж. 7 тамыздағы өзгерістерімен) – Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру мен өткізу және посткурстық сүйемелдеу қағидалары
https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1600013395

10.Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің ресми сайты
https://www.edu.gov.kz

Негізгі әдебиеттер

Болеев Т.К., Топанова Г.Т. Жасөспірімдердің суицидтік мінез-құлқын психологиялық бейіндеу және түзету: оқу құралы. – Алматы, 2022.

Мовкебаева З.А. Инклюзивті білім беру: оқулық. – Алматы: Association of Higher Educational Institutions of Kazakhstan, 2021.

Жанпеисова К.К., Хан Н.Н., Кошербаева А.Н., Колумбаева Ш.Ж. Педагогика: оқулық. – Алматы, 2022.

Утемисова Г.У., Алимбекова А.А., Махадиева А.К. Білім беру ұйымдарындағы буллингтің алдын алу. – Астана: Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2024.

Филипец О.Б., Кошенова Ш.Р. Қазақстан Республикасының қылмыстық заңнамасы бойынша тәрбиелік ықпал етудің мәжбүрлеу шаралары: монография. – Алматы: Лантар Трейд, 2021.

Молдагалиева А.С., Сманова А.Б., Досумбекова М.Т., Шуланбекова Г.К. Қазақстан Республикасындағы зорлық-зомбылық құрбаны болған балалардың құқықтарын қорғаудың кейбір мәселелері // ҚазҰУ хабаршысы. Заң сериясы. – 2025.

Сарыбаева А., Болат Ж. The Impact of Domestic Violence on Children // Bulletin of Abai KazNPU. – 2022.

Safuanov F., Kudaibergenova A., Kalymbetova E. Prediction and Early Prevention of Violence in Children and Adolescents // Journal of Psychology and Sociology. – 2025.

Сармурзин Е., Таиболатов К. және т.б. Teacher Resistance and Psycho-emotional Burnout in Kazakhstan Schools // International Journal of Educational Reform. – 2026.

Кулдашева Н., Муканова Н., Сейтова Н. және т.б. Pedagogical Strategies for Developing Self-Regulation and Psychological Well-Being in Cyberbullying Prevention // Frontiers in Education. – 2026.

Қосымша әдебиеттер

Реан А.А. Тұлға психологиясы. – Санкт-Петербург: Питер, 2022.

Реан А.А. Балалық шақ психологиясы. – Санкт-Петербург: Питер, 2023.

Немов Р.С. Білім беру психологиясы. – Мәскеу: Юрайт, 2023.

Коджаспирова Г.М. Педагогика. – Мәскеу: Юрайт, 2023.

Сластенин В.А., Исаев И.Ф., Шиянов Е.Н. Педагогика. – Мәскеу: Академия, 2022.

Cross D., Lester L. Creating Safe School Communities. – Springer Nature, 2023.

Jimerson S.R., Nickerson A.B. Handbook of School Safety and Violence Prevention. 2nd Edition. – Springer, 2024.

Habigzang L.F., Pessoa A.S.G., Lordello S.R. (Eds.). Violence Against Children: Contributions of the Bioecological Theory of Human Development to Research and Intervention. – Springer, 2025.

Clawson R., Warwick L., Fyson R. The Child Protection Handbook. 4th Edition. – Elsevier, 2024.

Earner I., Telitsyna A. (Eds.). The Development of Child Protection Systems in the Post-Soviet States: A Twenty Five Years Perspective. – Springer, 2021.